C/2026/2608

20.5.2026 г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Европейски фонд за конкурентоспособност

(C/2026/2608)

Докладчик:	Pehr GRANFALK (SE/ЕНП), член на Общинския съвет на Солна
Отправен документ:	Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност (ЕФК), включващ специфична програма за научноизследователски и иновационни дейности в областта на отбраната, за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/522, (ЕС) 2021/694, (ЕС) 2021/697, (ЕС) 2021/783, и за изменение на регламенти (ЕС) 2021/696, (ЕС) 2023/588 и (ЕС) [ПЕОП] COM(2025) 555 final

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Изменение 1

Съображение 5

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Необходимо е също така финансирането от Съюза да улеснява създаването и разширяването на иновативни и промишлени екосистеми, в които различните участници осъществяват полезно взаимодействие помежду си. Успешните екосистеми се характеризират с интензивни и гъвкави взаимодействия и сътрудничество между малки и големи предприятия, университети, изследователски институции, доставчици на инфраструктура, инвеститори, както и държавни органи. Без подобно сътрудничество в рамките на отделните иновационни и промишлени екосистеми и между тях потенциалът за иновации остава неизползван.	Необходимо е също така финансирането от Съюза да улеснява създаването и разширяването на иновативни и промишлени екосистеми, в които различните участници осъществяват полезно взаимодействие помежду си. Успешните екосистеми се характеризират с интензивни и гъвкави взаимодействия и сътрудничество между малки и големи предприятия, университети, изследователски институции, доставчици на инфраструктура, инвеститори, както и държавни органи ***на национално, регионално и местно равнище***. Без подобно сътрудничество в рамките на отделните иновационни и промишлени екосистеми и между тях потенциалът за иновации остава неизползван.

Изложение на мотивите

Изтъкване на ролята на ЕФК за изграждане на верига за създаване на стойност чрез подкрепа за внедряването на стратегически инфраструктури в регионите и съществуващите екосистеми за иновации и чрез насърчаване на по-силни връзки между тези екосистеми в целия ЕС, като по този начин се допринася за развитието на интегрирани европейски вериги на доставки, като същевременно се укрепват териториалното сближаване и регионалната конкурентоспособност.

Изменение 2

Ново съображение 51

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Основна цел на ЕФК следва да бъде постигането на напредък във връзка със завършването на единния пазар и подкрепа за него, като се даде възможност на предприятията, включително МСП и стартиращите предприятия, за развиване, разрастване и въвеждане на иновации. Като

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	приоритет ЕФК следва да се стреми да улеснява по-добър достъп на предприятията до финансиране, информация и административна помощ, като по този начин допринася за по-конкурентоспособен, динамичен и добре интегриран единен пазар във всички държави членки. Тази подкрепа следва да включва и подобрени насоки и осведоменост относно начините за достъп до фондовете на Съюза и свързаните с тях инструменти, както и мерки за намаляване на административната и бюрократичната тежест, която понастоящем възпрепятства ефективния достъп до такова финансиране и мерки за подкрепа.

Изложение на мотивите

Важно е ЕФК да даде приоритет на постигането на напредък по отношение на завършването на единния пазар чрез подпомагане на предприятията. Той следва да повиши и осведомеността относно възможностите за финансиране от ЕС, като същевременно намали административната тежест, която възпрепятства предприятията да се възползват пълноценно от тези инструменти.

Изменение 3

Член 2, параграф 1, нов параграф 22

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	В контекста на настоящия регламент под конкурентоспособност следва да се разбират мерки, които водят до увеличаване на икономическия растеж, иновациите, териториалната устойчивост и производителността в отговор на пазарното търсене в рамките на единния пазар, както и до по-добро качество по отношение на продуктите и услугите и подобрено съотношение за цените на продуктите и услугите.

Изложение на мотивите

Би било полезно конкурентоспособността да се определи в контекста на ЕФК като ориентирана към пазара и местните условия.

Изменение 4

След член 2, параграф 21

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Определение за „иновации, ориентирани към местните условия“: ***Под ориентирани към местните условия иновации се разбират иновации, съобразени с местния и регионален контекст, които имат за цел да стимулират икономическия растеж, да подобрят качеството на живот и да допринесат за устойчивото развитие на регионално и местно равнище, като същевременно имат голям потенциал да допринесат за осъществяването на програмите на ЕС за конкурентоспособност и иновации.***

Изложение на мотивите

Целта е да се поясни, че съществуват различни регионални условия, които са важни за иновациите, водещи до повишаване на конкурентоспособността.

Изменение 5

Член 3, параграф 1, буква д)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
съгласуване на подкрепата за научни изследвания, иновации и промишлена политика, с цел превръщане на високите постижения на Съюза в областта на научните изследвания в промишлена сила на Съюза на световните пазари и осигуряване на бъдещето на производството в Европа;	съгласуване на подкрепата за научни изследвания, иновации***, включително ориентирани към местните условия иновации,*** и промишлена политика, с цел превръщане на високите постижения на Съюза в областта на научните изследвания в промишлена сила на Съюза на световните пазари и осигуряване на бъдещето на производството в Европа;

Изменение 6

Член 3, параграф 1, буква к)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
осигуряване на справедлив преход към устойчива, декарбонизирана и цифрова икономика, която е справедлива и подкрепя работниците и общностите.	осигуряване на справедлив преход към устойчива, декарбонизирана и цифрова икономика, която е справедлива и подкрепя работниците и общностите ***във всички региони и държави членки, в съответствие с технологичната неутралност и със специален акцент върху регионите, зависими от енергоемки отрасли***.

Изложение на мотивите

Призив за включване на специални мерки за справедлив преход в подкрепа на обществените трансформации, включително икономическа диверсификация, повишаване на квалификацията и преквалификация въз основа на положителния опит, натрупан с Механизма за справедлив преход през настоящия период на финансиране, в центъра на който са градовете и регионите.

Изменение 7

Член 3, параграф 2, буква а)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За подкрепа на прехода към чиста енергия и декарбонизацията на промишлеността, специфичните цели за подкрепа на декарбонизацията на европейската промишленост, включително МСП и енергоемките индустрии, производството в областта на чистите технологии и неговите вериги за доставки, както и осигуряване на принос за прехода към устойчива, кръгова, неутрална по отношение на климата и устойчива икономика, която се отличава с ефективно използване на енергията, водите и ресурсите. Това включва усвояването от различните отрасли на технологии за декарбонизация и други решения за съответните промишлени процеси и дейности, както и декарбонизацията на енергийните доставки, насърчаването на енергийната ефективност, усвояването на решения за енергия от възобновяеми източници и чиста енергия, развитието на гъвкавостта на енергийните системи, усвояването на водещи пазари за чисти продукти, развитието, устойчивостта, интеграцията и цифровизацията на енергийните и транспортните инфраструктури и системи, насърчаването на	За подкрепа на прехода към чиста енергия и декарбонизацията на промишлеността, специфичните цели за подкрепа на декарбонизацията на европейската промишленост, включително МСП и енергоемките индустрии, производството в областта на чистите технологии и неговите вериги за доставки, както и осигуряване на принос за прехода към устойчива, кръгова, неутрална по отношение на климата и устойчива икономика, която се отличава с ефективно използване на енергията, водите и ресурсите ***с цел опазване, възстановяване и подобряване на качеството на околната среда, включително въздуха, водите и почвите, както и спиране и обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие и влошаване на състоянието на екосистемите при съобразяване с принципа на технологична неутралност***. ***Това включва и подкрепа за справедлив преход, като адаптирани териториални действия в подкрепа на обществените трансформации, включително икономическа диверсификация, повишаване на квалификацията и преквалификация в регионите и общностите, които са най-силно засегнати от прехода към неутралност по отношение на климата и други***

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
интелигентната мобилност и устойчивите алтернативни горива, както и стимулирането на устойчива синя икономика, разработването на иновативни природосъобразни бизнес модели и решения от страна на търсенето за чисти и декарбонизирани сгради, транспорт и промишленост, и увеличаването на производството, които допринасят за стратегическата автономност на Европа.	***структурни промени, в тясно партньорство с местните и регионалните власти и социалните партньори.*** Това включва усвояването от различните отрасли на технологии за декарбонизация и други решения за съответните промишлени процеси и дейности, както и ***осъществяването на местни и регионални планове в областта на климата и енергетиката,*** декарбонизацията на енергийните доставки, насърчаването на енергийната ефективност, усвояването на решения за енергия от възобновяеми източници и чиста енергия, развитието на гъвкавостта на енергийните системи, усвояването на водещи пазари за чисти продукти, развитието, устойчивостта, интеграцията и цифровизацията на енергийните и транспортните инфраструктури и системи, насърчаването на интелигентната мобилност и устойчивите алтернативни горива, както и стимулирането на устойчива синя икономика, разработването на иновативни природосъобразни бизнес модели и решения от страна на търсенето за чисти и декарбонизирани сгради, транспорт и промишленост, ***гарантирането на доставките на суровини, необходими за прехода към декарбонизирана и цифровизирана икономика,*** и увеличаването на производството, които допринасят за стратегическата автономност на Европа.

Изложение на мотивите

Подчертава необходимостта от увеличаване на производството и доставките на чиста енергия в рамките на ЕС, като същевременно се даде възможност на държавите членки да възприемат технологично неутрален подход, който най-добре отговаря на нуждите на собствения им регион, и се даде възможност за публично участие на местните и регионалните енергийни общности, действащи като ключови фактори.

Приветства включването на специален компонент на политиката относно чистия преход и декарбонизацията на промишлеността, който силно зависи от местния и регионалния капацитет за изпълнение; поради това призовава за по-целенасочени действия не само за чист, но и за справедлив преход, за да се подкрепи трансформацията на промишлеността и да се намалят икономическите и обществените разходи, свързани с последиците от изменението на климата.

Изменение 8

Член 3, параграф 2, буква в)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
постигане на технологичен суверенитет чрез изграждане на устойчиви цифрови екосистеми и осигуряване на високо ниво на киберсигурност в Съюза;	постигане на технологичен суверенитет чрез изграждане на устойчиви цифрови екосистеми и осигуряване на високо ниво на киберсигурност в Съюза***, включително на всички равнища на управление***;

Изменение 9

Член 3, параграф 2, буква г)(4)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За подкрепа на гражданската индустриална сигурност, специфичните цели за укрепване на конкурентоспособността и способността за реагиране на европейския сектор на гражданската сигурност в приложните области на сигурността, устойчивостта на	За подкрепа на гражданската индустриална сигурност, специфичните цели за укрепване на конкурентоспособността и способността за реагиране на европейския сектор на гражданската сигурност в приложните области на сигурността,

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
критичната инфраструктура и инфраструктурата с двойно предназначение, технологиите, включително критичната енергийна инфраструктура, и решенията за контрол на стоки и лица на границите, защитата на границите, морската сигурност, митническата сигурност и гражданската готовност за реакция срещу заплахи за сигурността, както и укрепване на капацитета на съответните крайни ползватели в сектора на гражданската сигурност.	устойчивостта на критичната инфраструктура и инфраструктурата с двойно предназначение, технологиите, включително критичната енергийна инфраструктура, и решенията за контрол на стоки и лица на границите, защитата на границите, морската сигурност, митническата сигурност и гражданската готовност за реакция срещу заплахи за сигурността ***и срещу климатични бедствия***, както и укрепване на капацитета на съответните крайни ползватели в сектора на гражданската сигурност.

Изменение 10

Член 5, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Ресурсите, отпуснати на държавите членки за споделено управление, могат, по тяхно искане, в съответствие с член X от Регламент (ЕС) [XXX] [Регламент за Фонда за националните и регионалните партньорства], да бъдат предоставени на ЕФК.	**Заличава се**

Изменение 11

Член 7, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Комисията и държавите членки по начин, който е съизмерим със съответните им отговорности, улесняват координацията и съгласуваността между Европейския фонд за конкурентоспособност и плановете за национално и регионално партньорство по общи приоритети за конкурентоспособност в избрани ключови области и проекти, смятани за такива от стратегическо значение и от общ европейски интерес.	Комисията и държавите членки по начин, който е съизмерим със съответните им отговорности, улесняват координацията и съгласуваността между Европейския фонд за конкурентоспособност и плановете за национално и регионално партньорство по общи приоритети за конкурентоспособност в избрани ключови области и проекти, смятани за такива от стратегическо значение и от общ европейски интерес. ***Тази координация следва да включва пълноценно регионите въз основа на разпоредби за многостепенно управление и партньорство (съгласно член 6 от Регламента за Фонда за плановете за НРП) и в пълно съответствие с Европейския кодекс на поведение за партньорство.***

Изменение 12

Нов параграф член 7, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	За да се осигури непрекъснатост на усилията на Европейския съюз за справедлив преход, Европейската комисия и държавите членки гарантират, че

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	подкрепата, предоставяна съгласно настоящия регламент, е съгласувана и допълва стратегиите и главите за териториален преход, определени в Регламента относно плановете за национално и регионално партньорство (ЕС) [XXX], по-специално за регионите и териториите, които са най-силно засегнати от прехода към неутрална по отношение на климата икономика с ефективно използване на ресурсите. Местните и регионалните власти участват активно в разработването, изпълнението, мониторинга и оценката на тази подкрепа в съответствие с принципите на многостепенно управление и партньорство.

Изменение 13

Член 9а

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	1. Когато е уместно и целесъобразно в зависимост от естеството на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, в критериите за възлагане, определени в работните програми, посочени в член 15, се отчитат следните принципи: ***а) оценка на качеството на представените предложения с оглед на целите, определени в член 3;*** ***б) оценка на очакваните резултати от предложенията и тяхното въздействие върху постигането на целите, определени в член 3;*** ***в) способността на предложенията да подкрепят конкретни дейности по глави III, IV, V, VI и VII, раздели 1, 3 и 4, като се има предвид естеството на дейностите;*** ***г) доказано въздействие върху укрепването на иновационната екосистема чрез иновации, ориентирани към местните условия.*** ***2. Представители на трети държави или международни организации не могат да присъстват на обсъжданията относно критериите за възлагане.*** ***3. Настоящият член не се прилага за работните програми, приети за изпълнение на дейностите по глава VII, раздел 2.***

Изложение на мотивите

Разяснение.

Изменение 14

Член 10, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
С работната програма, инвестиционните насоки или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да бъдат определяни условия за допустимост, за да се гарантира конкурентоспособността на Съюза, включително защитата на икономическите интереси и автономността на Съюза, когато това е необходимо и целесъобразно, включително чрез преференциални условия, като например ограничения или стимули за субекти от Съюза, като същевременно се ограничава нарушаването на единния пазар. Тези условия за допустимост може да бъдат под формата на:	С работната програма, инвестиционните насоки или документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат да бъдат определяни условия за допустимост, за да се гарантира конкурентоспособността на Съюза, включително защитата на икономическите интереси и автономността на Съюза, когато това е необходимо и целесъобразно, включително чрез преференциални условия, като например ограничения или стимули за субекти от Съюза, като същевременно се ограничава нарушаването на единния пазар***, както е показано в подходящи оценки на въздействието или оценки на териториалното въздействие***. Тези условия за допустимост може да бъдат под формата на:

Изменение 15

Член 14, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Членовете на Стратегическия съвет на заинтересованите страни на ЕФК се назначават от Комисията след открита покана за представяне на кандидатури или покана за изразяване на интерес, или и двете, в зависимост от това кое от двете Комисията сметне за по-подходящо и като се отчита необходимостта от баланс по отношение на сектора, вида на организацията, включително частните инвеститори, както и размера, квалификацията, пола, възрастта и географското разпределение. Мандатът на членовете на Съвета е ограничен до четири години, с възможност за еднократно подновяване. Членовете на Съвета следва да изпълняват функциите си почтено и неподкупно.	Членовете на Стратегическия съвет на заинтересованите страни на ЕФК се назначават от Комисията след открита покана за представяне на кандидатури или покана за изразяване на интерес, или и двете, в зависимост от това кое от двете Комисията сметне за по-подходящо и като се отчита необходимостта от баланс по отношение на сектора, вида на организацията, включително частните инвеститори, както и размера, квалификацията, пола, възрастта и географското разпределение ***на всички равнища на управление, включително регионалните и местните органи, както и регионалните клъстери***. Мандатът на членовете на Съвета е ограничен до четири години, с възможност за еднократно подновяване. Членовете на Съвета следва да изпълняват функциите си почтено и неподкупно.

Изменение 16

Член 14, параграф 11

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Комисията гарантира, че заинтересованите страни участват чрез консултации при разработването на работните програми, чрез създаване на една или няколко тематични платформи за всеки от компонентите.	Комисията гарантира, че заинтересованите страни ***на всички равнища на управление, включително регионалните агенции за иновации, клъстерите и агенциите за развитие,*** участват чрез консултации при разработването на работните програми, чрез създаване на една или няколко тематични платформи за всеки от компонентите.

Изменение 17

Нов член след 14

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Насърчаване на ориентираните към местните условия иновации: — ***ЕФК насърчава и използва потенциала на ориентираните към местните условия иновации чрез i) извличане на поуки от местната динамика, ii) привеждане на европейските инвестиции в съответствие с общите приоритети и iii) разширяване на потенциала за растеж на производителността, като по този начин се гарантира по-добро внедряване и разрастване, като същевременно се насърчава икономическият растеж във всички видове места и се запазва насочеността на програмата на ЕС за устойчивост и приобщаване.*** — ***Това се постига чрез привеждане в съответствие на структурите за управление на равнището на ЕС и на национално и регионално равнище около ключовите приоритети, като по този начин се осигурява основата за активно включване на териториалните екосистеми в специфичните цели на фонда.*** — ***Предвиждат се следните действия:*** — ***насърчаване на ефективни полезни взаимодействия при съчетаването на подкрепа от ЕС за ориентирани към местните условия иновации чрез обновени стратегии за интелигентна специализация в европейските региони, които са съгласувани с европейските дългосрочни цели за устойчивост и приобщаване,*** — ***насърчаване на ефективни полезни взаимодействия при съчетаването на местна, регионална и национална подкрепа от обновени стратегии за интелигентна специализация с приоритетите на ЕС в областта на конкурентоспособността и иновациите,*** — ***повишаване на ориентираните към местните условия системи за иновации чрез мерки за изграждане на капацитет, които насърчават трансформиращи подходи за иновации,*** — ***възможност за съвместно създаване и взаимно обучение между различните области на политиката, граници и равнища на управление, за да се гарантира хоризонтална и вертикална съгласуваност чрез подкрепа за изграждането на мрежи от иновационни екосистеми, особено по европейските вериги за създаване на стойност,*** — ***създаване на общност от практики за прилагане на иновативни инструменти за насърчаване на авангардни концепции за ориентирана към местните условия трансформация, основана на иновации,*** — ***предоставяне на ресурси за разработване на нови подходи за насърчаване на иновациите и изпитването им на местно/регионално равнище чрез специални пространства за регулаторно обучение,*** — ***подкрепа за мерки за насърчаване на партньорството и многостепенното управление на политиките и мерките за подкрепа на ориентираната към местните условия трансформация, основана на иновации, по координиран и последователен начин.***

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	За всяка цел за финансиране на ЕФК следва да се отчита необходимостта от достигане до ориентирани към местните условия системи за иновации при изпълнението на техните политики.

Изложение на мотивите

Предлага изрично да се включи концепцията за ориентирани към местните условия иновации въз основа на съществуващия опит от стратегиите за интелигентна специализация като ключов инструмент за осъществяване на ЕФК, за да се гарантира, че инвестициите в авангардни технологии ще бъдат възприети и превърнати в нови продукти и че талантите се използват във всички територии.

Изменение 18

Член 15, параграф 1, буква а)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. С работните програми може да се определят:	1. С работните програми може да се определят:
а) действия и свързания с тях бюджет по линия на ЕФК, както и действия, описани в конкретната специална част от работните програми, посочена в параграф 2;	а) действия и свързания с тях бюджет по линия на ЕФК, както и действия, описани в конкретната специална част от работните програми, посочена в параграф 2 ***въз основа на задълбочена оценка на установените нужди и предложените действия. В случаите, когато няма налични данни на поднационално равнище, в работните програми може да се използват резултати от инструменти за доброволна самооценка, които са подкрепени или разработени с пряка или непряка подкрепа от Европейската комисия***;

Изменение 19

Член 16

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
С цел да се насърчат устойчиви вериги за създаване на стойност в Съюза работните програми може да включват целеви покани за разрастване на веригите за създаване на стойност, които ще подкрепят както подготовката на проекти, така и привличането на допълнителен публичен и частен капитал за интегриране на доставчици, производители и новатори от различни държави членки и диверсифициране на източниците на доставки.	С цел да се насърчат устойчиви вериги за създаване на стойност в Съюза работните програми може да включват целеви покани за разрастване на веригите за създаване на стойност, които ще подкрепят както подготовката на проекти, така и привличането на допълнителен публичен и частен капитал за интегриране на доставчици, производители и новатори от различни държави членки и диверсифициране на източниците на доставки. ***Освен това в тях следва да се предвидят мерки за насърчаване на междурегионалното и трансграничното сътрудничество на местните и регионалните екосистеми по тези вериги за създаване на стойност.***

Изменение 20

Член 21, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Минималният размер на подкрепата от Съюза по линия на ЕФК, предоставяна чрез инструмента InvestEU на ЕФК, е 17 000 000 000 EUR, които ще бъдат използвани в подкрепа на общите и специфичните цели, посочени в член 3. Тази минимална сума се увеличава с вноските от работните програми, посочени в член 15. Вноските са предпочитано средство за изпълнение по линия на ЕФК и се използват за обезпечаване на бюджетната гаранция или финансиране на финансовите инструменти.	Минималният размер на подкрепата от Съюза по линия на ЕФК, предоставяна чрез инструмента InvestEU на ЕФК, е 17 000 000 000 EUR, които ще бъдат използвани в подкрепа на общите и специфичните цели, посочени в член 3. ***Тази минимална сума може да функционира чрез четирите компонента на политиката, посочени в член 8, параграф 1, букви а), б), в) и г) от Регламент (ЕС) 2021/523.*** Тази минимална сума се увеличава с вноските от работните програми, посочени в член 15. Вноските са предпочитано средство за изпълнение по линия на ЕФК и се използват за обезпечаване на бюджетната гаранция или финансиране на финансовите инструменти.

Изменение 21

Член 25, нов параграф след параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Без да се засяга навременният подбор на нови партньори по изпълнението, Комисията може да се позовава на и да използва повторно изцяло или частично споразуменията с партньори по изпълнението, сключени съгласно Регламент (ЕС) 2021/523, както и оценки, направени от нея или от други субекти в контекста на споразуменията съгласно посочения регламент.

Изложение на мотивите

В съответствие със съображение 69 и с цел осигуряване на добро финансово управление, по-бързо внедряване и опростяване за изпълняващите субекти, прилагането на InvestEU на ЕФК следва да се основава на съществуващи споразумения, образци за правни и договорни споразумения и на установени инструменти за мониторинг и докладване.

Изменение 22

Член 27, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Създава се мрежа „ЕС за предприятията“ с цел подпомагане на предприятията от Съюза за увеличаване на тяхната конкурентоспособност и внедряване на иновации, растеж и разрастване в рамките на единния пазар и извън него, с особен акцент върху МСП, стартиращите предприятия, разрастващите се предприятия и малките дружества със средна пазарна капитализация. Мрежата ще обхваща целия Съюз и ще бъде балансирана в географско отношение, като се вземат предвид особеностите на всички видове региони в Съюза, включително по-слабо развитите региони и най-отдалечените региони на Съюза.	Създава се мрежа „ЕС за предприятията“ с цел подпомагане на предприятията от Съюза за увеличаване на тяхната конкурентоспособност и внедряване на иновации, растеж и разрастване в рамките на единния пазар и извън него, с особен акцент върху МСП, стартиращите предприятия, разрастващите се предприятия и малките дружества със средна пазарна капитализация. Мрежата ще обхваща целия Съюз и ще бъде балансирана в географско отношение, като се вземат предвид особеностите на всички видове региони в Съюза, включително по-слабо развитите региони и най-отдалечените региони на Съюза. ***Тя ще се основава, доколкото е възможно, на вече съществуващите мрежи.***

Изменение 23

Член 28, параграф 1, буква д)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
увеличаване на достъпа и наличността на финансиране за МСП, включително микрофинансиране и подкрепа за социални предприятия, както и за малки дружества със средна пазарна капитализация;	увеличаване на достъпа и наличността на финансиране за МСП, включително микрофинансиране и подкрепа за социални предприятия, както и за малки дружества със средна пазарна капитализация; ***подкрепата следва да се предоставя на МСП на местно равнище, на местата, където те извършват дейност;***

Изменение 24

Член 29

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
В рамките на всеки компонент ще се предоставя подкрепа за специални, специфични за сектора действия, насочени към стартиращи предприятия, МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, или покани за МСП в стратегически сектори с цел насърчаване на иновациите, ускоряването на бизнеса, пазарната реализация и увеличаването на мащаба.	В рамките на всеки компонент ще се предоставя подкрепа за специални, специфични за сектора действия, насочени към стартиращи предприятия, МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, или покани за МСП в стратегически сектори с цел насърчаване на иновациите, ускоряването на бизнеса, пазарната реализация и увеличаването на мащаба***, като се надгражда до голяма степен на съществуващите схеми за подкрепа***.

Изменение 25

Член 33, точка 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Предоставянето на подкрепа за преход към чиста енергия и компонентът за декарбонизация на промишлеността се осъществяват по-специално чрез следните дейности:	Предоставянето на подкрепа за преход към чиста енергия и компонентът за декарбонизация на промишлеността ***са технологично неутрални и*** се осъществяват по-специално чрез следните дейности:

Изложение на мотивите

Целта е да се подчертае необходимостта от технологична неутралност.

Изменение 26

Член 33, параграф 1, буква в)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
в) Решения за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността, включително електрификация на енергоемки производства и улавяне, съхранение и използване на въглероден диоксид***, а в градовете по-специално за енергетиката, транспорта и сградите***.	в) Решения за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността, включително електрификация на енергоемки производства и улавяне, съхранение и използване на въглероден диоксид.

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	г) Разработване, изпълнение и мониторинг на плановете за действие в областта на климата и енергетиката на местно и регионално равнище, по-специално в областта на енергетиката, транспорта и сградите.

Изменение 27

Член 33, параграф 1, буква о)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
о) Подкрепа за действия за разработване, изпълнение, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа на съответните институции, сътрудничество между националните органи и със заинтересованите страни, проучвания, разработване и внедряване на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.	о) Подкрепа за действия за разработване, изпълнение, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа за съответните институции, сътрудничеството между националните органи***, местните и регионалните власти*** и със заинтересованите страни, проучванията, разработването и внедряването на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.

Изменение 28

Член 33, нов параграф след параграф 1, буква о)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	подкрепа за развитието на ориентирани към местните условия екосистеми за иновации, които укрепват териториалното измерение на декарбонизацията на промишлеността и справедливия преход чрез улесняване на сътрудничеството между промишлеността, МСП, научноизследователските организации и градовете и регионите; насърчаване на регионалните вериги за създаване на стойност в областта на чистите технологии, на уменията и на капацитета за иновации; и създаване на условия за внедряване и разрастване на технологии и решения за декарбонизация на всички територии на Съюза.

Изложение на мотивите

Важно е да се гарантира, че декарбонизацията на промишлеността и справедливият преход се основават на специфичните силни страни и нужди на всяка територия и изграждат регионални вериги за създаване на стойност и способности, така че чистите технологии да могат да бъдат разработвани, внедрявани и разширявани в целия Съюз.

Изменение 29

Член 34, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За дейности, подкрепящи действията за координация и подкрепа в областта на енергийната ефективност и прехода към чиста енергия, подкрепата от Съюза може да покрива до 100 % от допустимите разходи, без да се засяга принципът на съфинансиране.	За дейности, подкрепящи действията за координация и подкрепа в областта на енергийната ефективност и прехода към чиста енергия***, както и устойчивостта спрямо изменението на климата и по отношение на водните ресурси,*** подкрепата от Съюза може да покрива до 100 % от допустимите разходи, без да се засяга принципът на съфинансиране.

Изменение 30

Член 37, параграф 1, буква а)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Подобряване и защита на здравето, включително ***трансграничното здравеопазване***, като се приоритизира насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията през целия живот, чрез включване на здравните въпроси във всички политики и подхода „Едно здраве“, със специален акцент върху заразните и незаразните болести, включително психично здраве, дегенеративните болести, аутизъм, сърдечносъдови болести, рак и други незаразни болести, включително свързаните със замърсяването, сексуално и репродуктивно здраве и засилване на международните здравни инициативи и сътрудничество.	Подобряване и защита на здравето, включително ***здравеопазването в трансграничните и селските райони***, като се приоритизира насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията през целия живот, чрез включване на здравните въпроси във всички политики и подхода „Едно здраве“, със специален акцент върху заразните и незаразните болести, включително психично здраве, дегенеративните болести, аутизъм, сърдечносъдови болести, рак и други незаразни болести, включително свързаните със замърсяването, сексуално и репродуктивно здраве и засилване на международните здравни инициативи и сътрудничество.

Изменение 31

Член 39, параграф 2, буква б)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Постигане на технологичен суверенитет чрез изграждане на устойчиви цифрови екосистеми, включващи задълбочени цифрови умения, и осигуряване на високо ниво на киберсигурност в Съюза. […]	Постигане на технологичен суверенитет чрез изграждане на устойчиви цифрови екосистеми, включващи задълбочени цифрови умения, и осигуряване на високо ниво на киберсигурност в Съюза***, включително на всички равнища на управление***. […]

Изменение 32

Член 39, параграф 2, буква д)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Подкрепа за действия за разработване, изпълнение, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа на съответните институции, сътрудничество между националните органи и със заинтересованите страни, проучвания, разработване и внедряване на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.	Подкрепа за действия за разработване, изпълнение, наблюдение и прилагане на съответното законодателство и политики на Съюза. Това включва подкрепа на съответните институции, сътрудничество между националните органи и със заинтересованите страни, проучвания, ***мнения на местните и регионалните власти,*** разработване и внедряване на инструменти и инфраструктури, включително ИТ инфраструктура и инструменти.

Изменение 33

Член 52, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква в), подкрепата от Съюза може да покрива до ***50*** % от допустимите разходи.	За действията, посочени в член 44, параграф 1, буква в), подкрепата от Съюза може да покрива до ***100*** % от допустимите разходи.

Изложение на мотивите

Предлагане на по-голяма подкрепа за способността за реагиране, разрастване и устойчивост на отбранителната промишленост, като се има предвид неотложността на въпроса.

Изменение 34

Член 60, параграф 2

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
„Коперник“ подкрепя и формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките на Съюза и неговите държави членки, по-специално в областта на околната среда, изменението на климата, морските райони, морската среда, атмосферата, селското стопанство и развитието на селските райони, опазването на културното наследство, гражданската защита, наблюдението на инфраструктурата, безопасността и сигурността, както и цифровата икономика, в рамките на компонента „Цифрово лидерство“, който е съобразен с целта на „Коперник“.	„Коперник“ подкрепя и формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките на Съюза и неговите държави членки, ***и при необходимост местните и регионалните власти,*** по-специално в областта на околната среда, изменението на климата, морските райони, морската среда, атмосферата, селското стопанство и развитието на селските райони, опазването на културното наследство, гражданската защита, наблюдението на инфраструктурата, безопасността и сигурността, както и цифровата икономика, в рамките на компонента „Цифрово лидерство“, който е съобразен с целта на „Коперник“.

Изменение 35

Член 83, параграф 7

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
В съответствие с международните споразумения, сключени от Съюза, представители на трети държави, международни организации или други институции, органи и агенции на Европейския съюз могат да бъдат поканени като наблюдатели на заседанията на съставите на комитетите при условията, определени в техните процедурни правилници, като се вземат предвид интересите на Съюза, свързани със сигурността и обществения ред. Представители на трети държави или международни организации не присъстват на обсъжданията по въпроси, свързани с допустимостта, включително обсъжданията, свързани с членове 9 и 10 от настоящия регламент.	В съответствие с международните споразумения, сключени от Съюза, представители на трети държави, международни организации или други институции, ***сред които и Европейския комитет на регионите,*** органи и агенции на Европейския съюз могат да бъдат поканени като наблюдатели на заседанията на съставите на комитетите при условията, определени в техните процедурни правилници, като се вземат предвид интересите на Съюза, свързани със сигурността и обществения ред. Представители на трети държави или международни организации не присъстват на обсъжданията по въпроси, свързани с допустимостта, включително обсъжданията, свързани с членове 9 и 10 от настоящия регламент.

II. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР)

Общи съображения

1. приветства предложението за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност с цел справяне с предизвикателствата, посочени в доклада на Марио Драги относно бъдещето на европейската конкурентоспособност;

2. макар и да приветства опростяването, гъвкавостта, полезните взаимодействия и консолидирането на финансирането в ЕФК, подчертава, че сливането на 14 предишни програми за финансиране в един инструмент може да представлява предизвикателство за адекватното посрещане на нуждите от финансиране в съответните области на политиката и за избягване на загубата на ефективните инструменти, които бяха въведени в предишните програми за достигане до местното и регионалното равнище;

3. подчертава необходимостта от по-голяма прозрачност по отношение на преразгледаната структура и управление на Фонда с оглед на консолидирането на програмите, така че да може ясно да се определи кои програми и инструменти остават във Фонда, в какво качество и кои ще бъдат прекратени в резултат на определянето на приоритети;

4. подчертава ключовата роля на местните и регионалните власти не само като допустими бенефициери на фонда, но и като ключови фактори, посредници и изпитателни платформи на местните регионални екосистеми за иновации, които обединяват научноизследователските и образователните институции, предприятията и гражданското общество;

5. поради това подчертава необходимостта от съчетаване на глобалния подход към конкурентоспособността, определен в доклада на Марио Драги, с ориентиран към местните условия подход, който отключва потенциала за растеж в целия ЕС;

6. подчертава, че обновените стратегии за интелигентна специализация (S3) са ключов ориентиран към местните условия инструмент за укрепване на полезните взаимодействия между плановете за национално и регионално партньорство и Европейския фонд за конкурентоспособност чрез привеждане на европейските приоритети в областта на конкурентоспособността в съответствие с регионалните екосистеми за иновации и силните страни на промишлеността;

7. в този контекст подчертава ключовата роля на политиката на сближаване и като инвестиционна политика, която допринася за насърчаване на местната и регионалната конкурентоспособност за по-интелигентна Европа през настоящия програмен период, и поради това изразява дълбока загриженост във връзка с предложението за план за НРП в следващата МФР, в което не се признава изрично ролята на регионите в процеса на вземане на решения и се поставя под въпрос как всички региони в ЕС ще се възползват от политиката на сближаване;

8. в този смисъл припомня, че териториалното сближаване е цел на Договора, и изисква в ЕФК да се включи принципът за ненанасяне на значителни вреди на сближаването, като изисква предварителни оценки на териториалното въздействие за работните програми, поканите за представяне на предложения и подбора;

9. призовава за ново балансиране на съответните финансови пакети на четирите компонента на политиката на Европейския фонд за конкурентоспособност, за да се гарантират достатъчни и предвидими ресурси за екологичния и цифровия преход, които са от съществено значение за дългосрочната, устойчива и приобщаваща европейска конкурентоспособност;

10. подчертава, че конкурентоспособността на ЕС зависи и от намаляването на икономическите и обществените разходи, свързани с отрицателното въздействие на изменението на климата. Във връзка с това призовава за по-съществени действия за справяне с адаптирането към изменението на климата и подготвеността за бедствия, свързани с климата;

11. изтъква, че липсата на жилища на достъпни цени се е превърнала в икономическа заплаха за конкурентоспособността на местните и регионалните икономики, което създава пречки на пазара на труда и изостря недостига на работна ръка. Във връзка с това призовава за разпределяне на ресурси за смекчаване на това неотложно предизвикателство и чрез ЕФК;

Цел и структура на ЕФК

12. приветства засилената роля, планирана за InvestEU в рамките на ЕФК като ключов инструмент за подкрепа на промишленото разрастване в стратегическите вериги за създаване на стойност; подчертава, че подкрепата следва да надхвърля технологичното развитие, за да се обърне внимание и на уменията, обучението и капацитета, необходими за внедряването на пазара; централно управляваните финансови инструменти следва да допринасят за намаляване на технологичните, финансовите и пазарните рискове по време на критичните фази на разрастване, като същевременно продължават да отговарят на нуждите на регионалните и местните екосистеми;

13. предлага специален член относно ориентираните към местните условия иновации, за да се гарантира, че ЕФК насърчава и използва потенциала на ориентираните към местните условия иновации чрез i) извличане на поуки от местната динамика, ii) привеждане на европейските инвестиции в съответствие със споделените приоритети и iii) разширяване на потенциала за растеж на производителността, като същевременно се насърчава икономическият растеж във всички видове места;

14. приветства идеята за единен наръчник за по-нататъшно опростяване и постигане на по-голямо взаимодействие между различните инструменти за финансиране, като по този начин се дава възможност за по-голяма правна сигурност за бенефициерите; подчертава обаче, че това изисква ефективна координация и яснота, за да се избегнат припокривания и несъответствия при изпълнението; поради това призовава инвестиционното планиране да бъде разработено въз основа на конкретните нужди на промишлените участници по места, за да се постигне максимално въздействие и да се укрепи дългосрочната конкурентоспособност на Европа;

15. приветства намерението за привеждане на разходите по ЕФК в съответствие с целите на ЕС; отбелязва, обаче, че предложението не съдържа изрична препратка към процеса на европейския семестър като важен механизъм за координация, и с оглед на това призовава за допълнително разяснение на това как ЕФК ще взаимодейства с него;

16. подчертава обаче, че макар процесът на европейския семестър да е важен, е наложително също така да се изтъкне, че за да може ЕФК да улеснява ефективно увеличаването на инвестициите, от съществено значение са условията, осигуряващи дългосрочна предвидимост и стабилност, като по този начин се гарантира, че инвестициите не подлежат на промени, произтичащи от годишните бюджетни процеси;

17. предлага да се обърне специално внимание на осигуряването на гладко и ефективно взаимодействие с други програми и политики на ЕС, по-специално плановете за национално и регионално партньорство, програмата „Хоризонт Европа“ и Механизма за свързване на Европа;

18. подчертава значението на постигането на баланс, за да се гарантира процедура за финансиране и докладване, която предлага правна сигурност и същевременно е прозрачна и достъпна. Административният праг за финансиране не следва да бъде твърде висок, така че да не се изключват по-малките участници, които могат да допринесат за увеличаване на иновациите;

19. предлага представители на местните и регионалните власти да участват в консултативните съвети и управленските структури на ЕФК, за да се гарантират ефективни връзки с ориентираните към местните условия иновации, ефективни полезни взаимодействия с публичните инвестиции по места и акцент върху съобразени с конкретните нужди решения;

20. подчертава освен това необходимостта Европейският фонд за конкурентоспособност да подкрепя действително обща европейска промишлена политика, а не 27 разпокъсани национални подхода, и с оглед на това призовава инструментът за координация на конкурентоспособността да бъде тясно свързан с ЕФК, за да се гарантират стратегическо съгласуване, последователност и координация на промишлените инвестиции в целия Съюз;

Инструментариум на ЕФК

21. изисква местните и регионалните власти да бъдат тясно ангажирани и редовно консултирани в процеса на разработване и подготовка на работните програми за ЕФК, за да се обсъждат приоритетите за финансиране от гледна точка на местните и регионалните нужди, включително на МСП, стартиращите предприятия и други, като се има предвид, че иновациите от по-малък мащаб често служат като изпитателна площадка за нови решения;

22. приветства предложения инструмент за изграждане на вериги за създаване на стойност в единния пазар като иновативен инструмент за укрепване на бизнес връзките отвъд границите и предлага да се включат специални действия за ангажиране и привличане на допълнителен публичен и частен капитал за инвестиции и за включване на местните и регионалните органи в този процес чрез надграждане на съществуващите регионални промишлени алианси, като Европейския алианс на регионите, произвеждащи полупроводници, Алианса на регионите с развито автомобилостроене, Европейската мрежа на регионите с химическа промишленост или Европейската мрежа на регионите, свързани с отбраната;

23. подчертава ролята на регионалните насърчителни банки и кооперативните или подобни финансови институции като ключови партньори за инструмента InvestEU и особено в предвидените национални подразделения;

24. подчертава, че предложените мерки в подкрепа на лидерите в областта на технологиите в ЕС и действията за увеличаване на производството следва да се основават на ефективни, ориентирани към местните условия стратегии за иновации, за да се гарантира ефективното им внедряване по места;

25. приветства подкрепата за важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ), но отново изразява загриженост относно опростяването и рационализирането на създаването и одобряването на ВПОИ, както и относно насърчаването на регионите на ЕС да се присъединяват към бъдещи консорциуми;

Консултиране по проекти, сътрудничество с МСП, развитие на умения и достъп до финансиране

26. подчертава, че МСП са основни двигатели на европейската конкурентоспособност, и призовава в рамките на Европейския фонд за конкурентоспособност да се заделят специално финансови средства за подкрепа на МСП, като припомня, че консултантските услуги и услугите за подкрепа сами по себе си не са достатъчни, за да отговорят на нуждите на МСП от инвестиции и разрастване;

27. препоръчва планираната мрежа „ЕС за предприятията“ да се основава на съществуващия експертен опит на Европейската мрежа в подкрепа на бизнеса, Европейската платформа за сътрудничество между клъстери и други регионални участници в екосистемата, които допълват МСП;

Подкрепа за преход към чиста енергия и декарбонизация на промишлеността

28. приветства факта, че в Европейския фонд за конкурентоспособност са заделени 43 % за климата, но призовава за ясни определения, прозрачни критерии и измерими резултати, за да се гарантира надеждност, да се избегнат заблуждаващи твърдения за екосъобразност и да се даде възможност за ефективен мониторинг и оценка;

29. подчертава съществената роля на програмата LIFE за гарантиране на изпълнението на политиките в областта на климата, енергетиката и околната среда по места и призовава за продължаване на действията по програмата LIFE като самостоятелна програма със специален регламент и с особен акцент в бъдещите покани за представяне на предложения върху местните и регионалните власти;

30. подчертава, че инвестициите по линия на ЕФК следва да бъдат съсредоточени върху технологичната неутралност, като дават възможност за широк набор от решения, като по този начин се постига напредък по отношение на декарбонизацията и същевременно се гарантира енергийна сигурност, финансова достъпност и ценова стабилност;

Подкрепа за здравеопазването, биотехнологиите, селското стопанство и биоикономиката

31. приветства изричното позоваване на подхода „здравето във всички политики“ и ангажимента за укрепване на иновациите и устойчивостта на здравните системи като стратегическа инфраструктура за конкурентоспособност; отново заявява, че в две трети от държавите — членки на ЕС здравните системи се управляват от регионални органи на управление;

32. призовава за създаването на центрове за партньорство в рамките на ЕФК между държавите членки и регионите, за да се включи ориентираното към местните условия измерение в управлението на целта на ЕФК в областта на здравеопазването;

Подкрепа за цифровото лидерство

33. застъпва се за постоянна и текуща подкрепа както за установените, така и за нововъзникващите децентрализирани инициативи и проекти, изпълнявани на местно или регионално равнище през настоящия и предходните програмни периоди, независимо от статута им на съфинансиране от бюджета на ЕС;

34. отново призовава Комисията да създаде единен „Фонд за ИИ за регионалните и местните органи“ като част от специфичните дейности в подкрепа на цифровото лидерство с цел ускоряване на пълното изпълнение на действията, предвидени в съответните стратегически документи на ЕС;

Подкрепа за устойчивостта и сигурността, отбранителната промишленост и космическото пространство

35. подчертава ролята на регионите за разширяване на отбранителната промишлена база чрез включване на способни регионални екосистеми, които допринасят за териториалното сближаване, чрез подкрепа за МСП и стартиращите предприятия, както и за подготвеността на гражданите, предприятията и местната инфраструктура;

36. приветства увеличаването на инвестициите в отбраната и космическото пространство в рамките на ЕФК; призовава за тясна координация и инвестиции в полезни взаимодействия с плановете за национално и регионално партньорство и направлението „Военна мобилност“ на Механизма за свързване на Европа; подчертава, че политиката на ЕС за космоса разчита на силна и конкурентоспособна европейска космическа промишлена база, която по своята същност е с двойна употреба; изтъква, че употребите за граждански и отбранителни цели зависят от някои промишлени способности и че целта не е отделяне, а гарантиране на ясна видимост, предсказуемост и непрекъснатост на гражданските космически програми в рамките на Европейския фонд за конкурентоспособност и бъдещата МФР за периода 2028—2034 г., включително „Коперник“, „Галилео“/EGNOS и IRIS², така че гражданските цели, услуги и териториални приложения да са ясно определени и ефективно подкрепяни.

Брюксел, 4 март 2026 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Kata TÜTTŐ